

Klimata un enerģētikas ministrija

Latgales iela 165, Rīga, LV-1019, tālr. 63007300, e-pasts pasts@kem.gov.lv, www.kem.gov.lv

LĒMUMS

Rīgā, 19.08.2024.

Nr. 9

Akciju sabiedrībai
“Air Baltic Corporation”
reģistrācijas Nr. 40003245752
Adrese: Starptautiskā lidosta Rīga,
Tehnikas iela 3, Mārupes nov., LV-1053,

Sabiedrībai ar ierobežotu atbildību
“Smartlynx Airlines”
reģistrācijas Nr. 40003056133
Adrese: “Mazrūdas”, Mārupes nov., LV-2167

*Par bezmaksas emisijas kvotu piešķiršanu
Latvijas administrācijas gaisa kuģu
operatoriem 2024.-2025. gadam*

Klimata un enerģētikas ministrija (turpmāk – ministrija), pamatojoties uz likuma “Par piesārņojumu” 32.² panta pirmo daļu, pieņem lēmumu par emisijas kvotu piešķiršanu gaisa kuģa operatoriem.

Pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 13. oktobra Direktīvu (ES) 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Savienībā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2023. gada 10. maija Direktīvu (ES) 2023/958, ar ko Direktīvu 2003/87/EK groza attiecībā uz aviācijas devumu Savienības visas tautsaimniecības mēroga emisiju samazināšanas mērķrādītāja sasniegšanā un globālā tirgus pasākuma pienācīgu īstenošanu) 3.c panta 5. un 7. punktu, 3.d panta 1. punktu un 1.a punktu, un Lēmuma (ES) 2015/1814 par Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu

tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezerves izveidi 1. panta 4.a punktu ; un saskaņā ar likumu “Par piesārņojumu” 32.² panta pirmo daļu, ministrija piešķir gaisa kuģu operatoriem bezmaksas emisijas kvotu 2024. un 2025. gadam.

1. Lēmuma pieņemšanā ir izmantoti šādi dokumenti:

1.1. Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 13. oktobra Direktīva Nr. 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (turpmāk – Direktīva 2003/87/EK);

1.2. Komisijas 2024. gada 27. jūnija Lēmums Nr. 2024/1797, ar ko attiecībā uz kvotu daudzumu koriģēšanu un kvotu pārskaitīšanu uz Inovāciju fondu groza Lēmumu (ES) 2023/2440 (turpmāk – Lēmums Nr. 2024/1797);

1.3. Komisijas 2011. gada 26. septembra Lēmums Nr. 2011/638/ES (turpmāk – Lēmums Nr. 2011/638/ES) par līmeņatzīmēm, ko izmanto, lai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/87/EK 3.e pantu gaisa kuģu operatoriem bez maksas piešķirtu siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotas;

1.4. Komisijas Īstenošanas 2018. gada 19. decembra regulu Nr. 2018/2067 par datu verifikāciju un verificētāju akreditāciju saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK (turpmāk – Regula Nr. 2018/2067)

1.5. Gaisa kuģu operatoru iesniegtie ziņojumi par 2023. gadu:

1.5.1. Akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” ikgadējais emisiju ziņojums par 2023. gadu, iesniegts 2024. gada 20. februārī;

1.5.2. Sabiedrības ar ierobežotu atbildību “SmartLynx Airlines” ikgadējais emisiju ziņojums par 2023. gadu, iesniegts 2024. gada 11. martā.

1.6. Eiropas Komisijas 2024. gada 6. jūnija e-pasts “RESPONSE BY 14 JUNE: 2024 free allocation_LV” (turpmāk – Eiropas Komisijas e-pasts), kopējās emisiju apjoms no aviācijas darbībām 2023. gadā, kas atbilst Direktīvas 2003/87/EK I pielikumam, ir 59 061 941 CO₂ tonnas.

2. Lēmums tiek pieņemts saskaņā ar šādiem normatīvajiem aktiem:

2.1. likuma “Par piesārņojuma” 32.² panta pirmo daļu – ministrija, izvērtējot arī sabiedrības viedokli, pieņem lēmumu par emisijas kvotu piešķiršanu gaisa kuģu operatoram;

2.2. likuma “Par piesārņojumu” 32.⁷ panta otro daļu – ministrija nodrošina sabiedrības viedokļu uzklaušīšanu par izstrādāto lēmuma projektu;

2.3. likuma “Par piesārņojumu” 2. pielikuma otro daļu – Eiropas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā iekļautās aviācijas darbības;

2.4. likuma “Par piesārņojumu” 1. panta trīs divi prim daļā lietotā gaisa kuģa operatora definīcija;

2.5. Direktīvas 2003/87/EK 3.d panta 1. punkts – nosaka bezmaksas emisijas kvotu procentuālo iedalījumu, kuras izmanto 2024. – 2025. gadam bezmaksas kvotu aprēķināšanai;

2.6. Direktīvas 2003/87/EK 3.d panta 1.a punkts – nosaka bezmaksas emisijas kvotu iedalāmo apjomu balstoties uz gaisa kuģa operatora verificētajām 2023. gada emisijām, kuras izmanto 2024. – 2025. gadam bezmaksas kvotu aprēķināšanai.

3. Apsvērumi lēmuma pieņemšanai

3.1. 2023. gada 10. maijā tika pieņemti Direktīvas 2003/87/EK grozījumi ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2023. gada 10. maija Direktīvu (ES) 2023/958, ar ko Direktīvu 2003/87/EK groza attiecībā uz aviācijas devumu Savienības visas tautsaimniecības mēroga emisiju samazināšanas mērķrādītāja sasniegšanā un globālā tirgus pasākuma pienācīgu īstenošanu, un Lēmumu (ES) 2015/1814 par Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezerves izveidi un darbību, kuri atbilstoši tās 3. panta 1. punktam Eiropas Savienības dalībvalstīm bija jātransponē nacionālajos tiesību aktos līdz 2023. gada 31. decembrim. Latvija ir viena no Eiropas Savienības dalībvalstīm, kuras nav laicīgi transponējušas attiecīgo direktīvu savos tiesību aktos. Lēmumu “Par bezmaksas emisijas kvotu piešķiršanu Latvijas administrācijas gaisa kuģu operatoriem 2024. –2025. gadam” pieņemšanai ministrija atsauca uz Direktīvā 2003/87/EK noteikto:

3.1.1. Saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 3.d panta 1.a punktu dalībvalsts kompetentā iestāde, kura saskaņā ar Likuma “Par piesārņojumu” 32.² panta pirmo daļu ir ministrija, līdz 30. jūnijam piešķir gaisa kuģu operatoriem noteikto kvotu daudzumu, saskaņā ar šī lēmuma 3.3. – 3.9. punktiem;

3.1.2. Saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 3.d panta 1.a punktu gaisa kuģa operators ir tiesīgs saņemt bezmaksas kvotas par to verificēto emisiju daudzumu, kas ir radies 2023. gada atbilstības periodā un kas atbilst Direktīvas 2003/87/EK I pielikuma uzskaitītajām darbībām. Šī lēmuma nepieņemšanas gadījumā tiek pārkāptas gaisa kuģa operatora tiesības iegūt bezmaksas kvotas par atbilstošu darbību 2023. gada atbilstības periodā. Bezmaksas kvotu nepiešķiršana var radīt negatīvu ietekmi uz gaisa kuģa operatoru, radot neparedzētas izmaiņas to finansiālajam stāvokli.

3.2. Eiropas Savienības Tiesas spriedumā lietā *Van Duyn pret Home Office* noteikusi, ka direktīvai ir tieša iedarbība, ja tās normas ir beznosacījuma, pietiekami skaidras un precīzas un, ja Eiropas Savienības dalībvalsts nav transponējusi direktīvu noteiktajā termiņā. Savukārt, spriedumā lietā *Ratti* Eiropas Savienības Tiesa norāda, ka direktīvām var būt tikai tieša vertikāla iedarbība; dalībvalstīm ir pienākums īstenot direktīvas, bet dalībvalstis nevar atsaukties uz direktīvām pret fizisku personu. Ņemot vērā, ka attiecīgās Direktīvas 2003/87/EK tiesību normas bez nosacījumiem un skaidri nosaka gaisa kuģu operatoru tiesības saņemt bezmaksas kvotas un to aprēķināšanas veidu un, ka Direktīva 2003/87/EK tiek piemērota vertikāli ministrijas attiecībās ar gaisa kuģu operatoriem, tiem

par labu nodrošinot to noteiktās tiesības, ministrija nodrošina Direktīvas 2003/87/EK 3.d panta 1. punkta un 3.d panta 1.a punkta piemērošanu caur direktīvu tiešu iedarbību.

3.3. Ņemot vērā Direktīvas 2003/87/EK 3.d panta 1.a punktu, bezmaksas kvotas gaisakuģu operatoriem sadala proporcionāli to daļai no verificētajām emisijām, kas radušās attiecībā uz 2023. gadu paziņotajās aviācijas darbībās. Lai aprēķinātu piemērojamo emisijas kvotu daudzumu 2024. un 2025. gadam, tiek piemērots Direktīvas 2003/87/EK 9. pantā noteiktais lineārais samazinājuma koeficients.

3.4. Ņemot vērā Direktīvas 2003/87/EK 3.d panta 1. punktu, bezmaksas kvotu sadale aviācijai tiek pakāpeniski samazināta.

3.5. Ņemot vērā Direktīvas 2003/87/EK 3.c panta 5. un 7. punktu, tiek noteikts kopējais kvotu daudzums aviācijai.

3.6. Ņemot vērā Eiropas Komisijas lēmuma Nr. 2024/1797 1. pantā noteikto, Direktīvas 2003/87/EK 3.c panta 5. punktā minētais kopējais gaisakuģu operatoriem par 2024. gadu iedalāmo kvotu daudzums ir 27 563 529.

3.7. Ņemot vērā Eiropas Komisijas e-pastu, kopējo emisiju apjoms no aviācijas darbībām 2023. gadā, kas atbilst Direktīvas 2003/87/EK I pielikumam, ir 59 061 941 CO₂ tonnas.

3.8. Ņemot vērā gaisa kuģu operatoru iesniegtos ziņojumos par 2023. gadu par Direktīvas 2003/87/EK I pielikumā uzskaitītajām aviācijas darbībām, kur saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 15. pantu Eiropas Savienības dalībvalsts nodrošina to, ka ziņojumi ir iesniegti saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 14. panta 3. punktu un ir atzīti par atbilstošu saskaņā Regulas Nr. 2018/2067 II nodaļā noteikto, kuru administrējošā valsts ir Latvija - akciju sabiedrība "Air Baltic Corporation", reģistrācijas Nr. 40003245752, un sabiedrība ar ierobežotu atbildību "SmartLynx Airlines", reģistrācijas Nr. 40003056133 - ir tiesības saņemt bezmaksas kvotas par 2024. un 2025. gadiem.

3.9. Ņemot vērā minēto, ministrija šī lēmuma 3.8. apakšpunktā minētajiem gaisa kuģu operatoriem, piešķir bezmaksas kvotas par 2024. un 2025. gadu.

4. Emisijas kvotu piešķiruma aprēķins

4.1. Atsaucoties uz šī lēmuma 3.4. apakšpunktu kopējais gaisa kuģu operatoriem par 2024. gadu iedalāmo kvotu daudzums ir **27 563 529**.

2025. gadā iedalāmo kvotu daudzums ir 26 233 302 saskaņā ar Komisijas Lēmuma Nr. 2024/1797 5. punktu, lineārais samazinājuma koeficients aprēķināts, balstoties uz 2020. gadā iedalītajām kvotām, un tas sasniedz 1 330 226 kvotu. Ņemot to vērā, kvotu kopējais daudzums 2025. gadam tiek aprēķināts šādi:

Kvotu kopējais daudzums $_{2025} = 27\,563\,529 - 1\,330\,226 = \mathbf{26\,233\,303}$ emisijas kvotas.

4.2. Kopējās 2023. gada emisijas ir summa no visu dalībvalstu iesniegtajām verificētajām emisijām. Kopējās 2023. gada emisijas ir **59 061 941** CO₂ tonnas.

4.3. 2024. un 2025. gadā saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 3.d panta 1. punktu 15 % no 3.c panta 5. un 7. punktā minētajām kvotām, kā arī attiecīgi 25 % 2024. gadā un 50 % 2025. gadā no atlikušajiem 85 % no minētajām kvotām, kuras būtu sadalītas bez maksas, izsola, izņemot 3.c panta 6. punktā un 10.a panta 8. punkta ceturtajā daļā minētos kvotu daudzumus. Minēto gadu atlikušās kvotas sadala bez maksas:

Bezmaksas kvotu piešķiruma daļa₂₀₂₄ = 0,85 x (1,00 - 0,25) = 0,85 x 0,75 = 0,64 = **64%**.

Bezmaksas kvotu piešķiruma daļa₂₀₂₅ = 0,85 x (1,00 - 0,50) = 0,85 x 0,50 = 0,43 = **43%**.

Saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 3.d panta 1. punktu No 2026. gada 1. janvāra izsola visas kvotas, kuras attiecīgajā gadā būtu sadalītas bez maksas, izņemot Direktīvas 2003/87/EK 3.c panta 6. punktā un 10.a panta 8. punkta ceturtajā daļā minēto kvotu daudzumu.

Saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 1.a punktu, bezmaksas kvotas gaisakuģu operatoriem sadala proporcionāli to daļai no verificētajām emisijām, kas radušās attiecībā uz 2023. gadu paziņotajās aviācijas darbībās. Minētajā aprēķinā ņem vērā arī verificētās emisijas no aviācijas darbībām, par kurām ziņots attiecībā uz lidojumiem, kurus Eiropas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēma aptver tikai no 2024. gada 1. janvāra. Līdz attiecīgā gada 30. jūnijam kompetentās iestādes izdod kvotas, kas minētajam gadam tiek sadalītas bez maksas.

Saskaņā ar Eiropas Komisijas e-pastu, 2025. gadā piešķiramo bezmaksas kvotu skaitu palielina par 196 kvotām. Norādītais kvotu daudzums rodas no 2024. gada bezmaksas kvotu noapaļošanas, kas netika piešķirts 2024. gadā:

Piešķiramais kvotu daudzums₂₀₂₄ = 27 563 529 x 64% = **17 571 750** emisijas kvotas.

Piešķiramais kvotu daudzums₂₀₂₅ = (26 233 303 x 43%) + 196 = **11 149 350** emisijas kvotas.

4.4. Katra gada bezmaksas kvotu piešķiršanas koeficients tiek aprēķināts kā kopējais piešķiramo bezmaksas kvotu skaits, dalot ar kopējām 2023. gada verificētajām emisijām:

Koef.₂₀₂₄ = 17 571 750 / 59 061 941 = **0,29751**.

Koef.₂₀₂₅ = 11 149 350 / 59 061 941 = **0,18877**.

4.5. Katra gaisa kuģa operatora bezmaksas kvotu piešķiramais daudzums tiek noteikts izmantojot bezmaksas kvotu piešķiršanas koeficientu un to piemērojot katra gaisa kuģa operatora 2023. gada verificētajām emisijām.

4.6. Galējo bezmaksas kvotu apjomu noapaļo līdz tuvākajam kvotu daudzumam saskaņā ar Lēmuma Nr. 2011/638/ES 2. pantu.

Ņemot vērā minēto, piešķiramo bezmaksas emisijas kvotu apjoms 2024. - 2025. gadam tiek aprēķināts šādi:

Akciju sabiedrības "Air Baltic Corporation" piešķiramais kvotu apjoms:

$Em_{2024} = 2023. \text{ gada verificētās emisijas} \times \text{piešķiramo kvotu koeficients } 2024. \text{ gadam} = 481\,547 \times 0,29751 = 143\,266,9390 \rightarrow \mathbf{143\,266}$ emisijas kvotas.

$Em_{2025} = 2023. \text{ gada verificētās emisijas} \times \text{piešķiramo kvotu koeficients } 2025. \text{ gadam} = 481\,547 \times 0,18877 = 90\,903,4812 \rightarrow \mathbf{90\,903}$ emisijas kvotas.

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „SMARTLYNX AIRLINES” piešķiramais kvotu apjoms:

$Em_{2024} = 2023. \text{ gada verificētās emisijas} \times \text{piešķiramo kvotu koeficients } 2024. \text{ gadam} = 40\,700 \times 0,29751 = 12\,108,8168 \rightarrow \mathbf{12\,108}$ emisijas kvotas.

$Em_{2025} = 2023. \text{ gada verificētās emisijas} \times \text{piešķiramo kvotu koeficients } 2025. \text{ gadam} = 40\,700 \times 0,18877 = 7\,683,0957 \rightarrow \mathbf{7\,683}$ emisijas kvotas.

5. Sabiedrības viedoklis

Atbilstoši likuma “Par piesārņojumu” 32.⁷ panta otrajai daļai, ministrija ir nodrošinājusi sabiedrības viedokļa uzklauššanu par šā lēmuma projektu, dodot sabiedrībai iespēju 30 dienas iesniegt priekšlikumus. Lēmuma projekts tika publicēts ministrijas tīmekļvietnē: <http://www.kem.gov.lv> 2024. gada 13. jūlijā.

Ministrija 2024. gada 13. jūlijā nosūtīja lēmuma projektu “Par bezmaksas emisijas kvotu piešķiršanu Latvijas administrācijas gaisa kuģu operatoriem 2024. - 2025. gadam” tā adresātiem - akciju sabiedrībai “Air Baltic Corporation” un sabiedrībai ar ierobežotu atbildību “SmartLynx Airlines” (vēstules Nr. 2-4/1419).

Laikposmā no 2024. gada 13. jūlija līdz 2024. gada 14. augustam netika saņemti sabiedrības komentāri par lēmuma projektu.

6. Emisijas kvotu piešķiršana

Ņemot vērā iepriekšminēto, pamatojoties uz likuma “Par piesārņojumu” 32.² panta pirmo daļu, **ministrija nolemj:**

ID EK Regulā	ID Emisijas reģistrā	Operators	Adrese	Emisijas kvotu apjoms	
				2024	2025
23085	200081	Akciju sabiedrība „Air Baltic Corporation”	Valsts akciju sabiedrība “Starptautiskā lidosta “Rīga””, Mārupes novads, LV-1053	143 266	90 903
21470	200040	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „SMARTLYNX AIRLINES”	”Mazrūdas”, Mārupes nov., LV-2167	12 108	7 683
KOPĀ:				155 374	98 586

7. Lēmuma pārsūdzēšana

Šo lēmumu saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 188. pantu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas (Administratīvā procesa likuma 70. pants), iesniedzot pieteikumu attiecīgajā tiesu namā pēc pieteicēja juridiskās adreses (Administratīvā procesa likuma 189. panta pirmā daļa).

Valsts sekretāre

Līga Kurevska

L. Griķe, 63007311
liene.grike@kem.gov.lv

L. Vištarte, 63007354
lelde.vistarte@kem.gov.lv

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU
ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU